

CZU 349.6(478):061.1EU

DOI 10.5281/zenodo.3871411

ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI DE MEDIU (ECOLOGICE) A REPUBLI- CII MOLDOVA ÎN CONFORMITATE CU STANDARDELE UNIUNII EUROPENE

Marcel BOȘCANEANU,
doctor în drept,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

HARMONIZATION OF THE ENVIRON- MENTAL (ECOLOGICAL) LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN ACCORDANCE WITH THE STANDARDS OF THE EUROPEAN UNION

Marcel BOȘCANEANU
PhD,
Academy “Ștefan cel Mare” of MIA

În acest articol ne propunem să analizăm principalele priorități privind modul de aducere a legislației de mediu a RM în conformitate cu legislația de mediu a UE. Vom încerca să definim principalele obligații asumate de RM în domeniul protecției mediului, al utilizării raționale a resurselor naturale și al asigurării securității mediului în cadrul procesului de integrare europeană. Se constată că dezvoltarea viitoare a legislației de mediu a RM necesită, în special, o înțelegere pe care principiile se întemeiază legislația UE privind mediul, legăturile pe care le urmează dezvoltarea acesteia și sursele pe care le acoperă.

Cuvinte-cheie: legislația de mediu a RM, legislația de mediu a UE, proces de integrare europeană, securitatea ecologică, standardele Uniunii Europene.

In this article we aim to analyze the main priorities regarding the way to bring the environmental legislation of the Republic of Moldova in line with the EU environmental legislation. We will try to define the main obligations assumed by the Republic of Moldova in the field of environmental protection, rational use of natural resources and environment security in the process of European integration. It is noted that the future development of the environmental legislation of the RM requires, in particular, an understanding of the principles underlying the EU environmental legislation, the links to its development and the sources it covers.

Keywords: environmental legislation of the Republic of Moldova, European Union environmental legislation, European integration process, ecological security, standards of the European Union.

Introducere. Procesele de integrare ce au loc pe diferite regiuni și pe diferite continente între țări cu tradiții juridice diferite se deosebesc după, conținut și volum. O condiție obligatorie pentru procesele de integrare care au loc în lume este compatibilitatea transformării juridice, economice și socio-politice a statelor care se unesc.

În plus, accelerarea și aprofundarea proceselor de integrare ridică în fața statelor moderne problema necesității de a găsi un model optim de interacțiune juridică internațională, care permit să integreze cel mai eficient experiența internațională în sistemul juridic național. Tocmai în do-

Introduction. The processes of integration that take place in different regions and on different continents between countries with different legal traditions, differ in pace, content and volume. A compulsory condition for the integration processes taking place in the world is the compatibility of the legal, economic and socio-political transformation of the uniting states.

In addition, the acceleration and deepening of the integration processes raises the problem of the need to find an optimal model of international legal interaction in the face of modern states, which allow integrating the international experience more effectively into

meniu reglementării relațiilor pentru asigurarea securității mediului este nevoie de consecvență și necesită coerență, dobândind un caracter primordial datorită unității proceselor și fenomenelor naturale și datorită necesității unor măsuri coordonate pentru reglementarea acestora. Schimbările negative în mediu încurajează societatea să acorde prioritate măsurilor care vizează reglementarea legală a utilizării echilibrate ecologice a resurselor naturale. De aceea la etapa actuală de dezvoltare căutarea unor modalități de coexistență armonioasă a societății și naturii vii, stabilirea unui echilibru între interesele economice și de mediu ale oamenilor devin din ce în ce mai importante. Având în vedere acest lucru, problemele de apropiere a legislației de mediu a RM de cea a UE și asigurarea îndeplinirii obligațiilor internaționale în domeniul protecției mediului sunt domenii importante și relevante în cercetarea științifică.

Pentru RM, aderarea la UE este un obiectiv strategic. Aceasta este calea de modernizare a economiei, posibilitatea de a atrage investiții, accesul pe piața comunităților europene și pe piețele mondiale etc. Integrarea europeană este cheia stabilității unui sistem politic democratic, aprofundarea culturii democrației, respectarea drepturilor omului, consolidarea securității naționale și securitatea cetățenilor, armonizarea legislației în toate domeniile, inclusiv în cele de mediu. Aici trebuie să menționăm că RM este una din primele țări CSI care a încheiat un acord de parteneriat și cooperare (acordul a fost semnat la 28 noiembrie 1994 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1998 pentru o durată inițială de 10 ani), acest aranjament asigură baza colaborării țării noastre cu UE în domeniul politic, comercial, economic, juridic, cultural-științific etc. Biroul de Informare al Consiliului Europei a fost înființat la Chișinău pe data de 30 iunie 1997 la solicitarea guvernului Republicii Moldova, care și-a exprimat susținerea democrației precum și transformările economice.

the national legal system. It is precisely in the field of regulating relations for the security of the environment that is needed for consistency and requires consistency, acquiring a fundamental character due to the unity of processes and natural phenomena and due to the need for coordinated measures for their regulation. Negative changes in the environment encourage the society to give priority to the measures aimed at the legal regulation of the ecologically balanced use of natural resources. Therefore, at the present stage of development, the search for ways of harmonious coexistence of society and living nature, establishing a balance between the economic and environmental interests of people, is becoming more and more important. With this in mind, the problems of approximating the environmental legislation of the Republic of Moldova to the EU and ensuring the fulfillment of international obligations in the field of environmental protection are important and relevant fields in scientific research.

Joining the EU is a strategic objective for Moldova. This is the way of modernizing the economy, the possibility of attracting investments, the access to the market of the European communities and to the world markets etc. European integration is the key to the stability of a democratic political system, deepening the culture of democracy, respecting human rights, strengthening national security and citizen security, harmonizing legislation in all areas including the environment. We should mention here that the Republic of Moldova is one of the first CIS countries to conclude a partnership and cooperation agreement (the agreement was signed on November 28, 1994 and entered into force on July 1, 1998 for an initial period of 10 years), this arrangement ensures the basis of our country's cooperation with the EU in the political, commercial, economic, legal, cultural-scientific field, etc. The Information Council of the Council of Europe was set up in Chisinau on June 30, 1997 at the request of the Government of the Republic of Moldova,

Extinderea Uniunii Europene de la 1 mai 2004 a determinat o schimbare istorică pentru Uniune în termeni politici, geografici și economici, consolidând în continuare interdependența politică și economică dintre UE și R. Moldova. Extinderea oferă UE și R. Moldova oportunitatea de a dezvolta o relație de continuă apropiere mergând dincolo de cooperare, de a implica într-o măsură semnificativă integrarea economică și de a aprofunda cooperarea politică. UE și R. Moldova sunt determinate să utilizeze această ocazie pentru a-și consolida relațiile și a promova stabilitatea, securitatea și bunăstarea. Integrarea statului în UE, desigur, necesită schimbări în diferite sfere ale vieții publice, politice, economice, sociale, culturale etc. Totuși trebuie să recunoaștem că dreptul este elementul central al mecanismului de integrare europeană. De aceea elementele-cheie ale integrării cu succes a RM în UE este atingerea unui anumit nivel de coerență a legislației țării noastre și a practicilor de punere în aplicare a acesteia cu legislația UE. De fapt, armonizarea sau modificarea legislației naționale care reglementează utilizarea, protejarea, conservarea resurselor naturale are loc astfel încât cerințele relevante ale legislației UE să fie integrate pe deplin în sistemul legislativ al RM, ceea ce ne face să considerăm că este unul din primii pași spre integrarea RM în UE în ceea ce privește legislația privind mediul.

Unul din obiectivele pe care UE le stabilește pentru sine și pentru fiecare stat care intenționează să devină un stat membru este ca fiecare stat să se străduie să aibă un nivel ridicat de protecție și îmbunătățire a mediului. În consecință, dezvoltarea legislației de mediu a RM în stadiul actual ar trebui să aibă loc tocmai în lumina proceselor de integrare europeană.

Metode și materiale utilizate. Studiul efectuat a avut la bază cercetarea legislației naționale și internaționale (UE) în domeniul de mediu. Au fost utilizate următoarele metode: juridică, sistemică, logică și comparativă.

which expressed its support for democracy as well as economic transformations.

The enlargement of the European Union from May 1, 2004 has led to a historical change for the Union in political, geographical and economic terms, further strengthening the political and economic interdependence between the EU and Moldova. Enlargement offers the EU and Moldova the opportunity to develop a continuous close relationship beyond cooperation, to significantly involve economic integration and to deepen political cooperation. EU and Moldova are determined to use this opportunity to strengthen their relationships and promote stability, security and well-being. State integration in the EU, of course, requires changes in different spheres, like public, political, economic, social, cultural, etc. However, we must recognize that law is the central element of the European integration mechanism. Therefore, the key elements of successful integration of the Republic of Moldova into the EU are to achieve a certain level of coherence of the legislation of our country and of the practices of its implementation with the EU legislation. In fact, the harmonization or modification of the national legislation regulating the use, protection, conservation of natural resources takes place in such a way that the relevant requirements of EU law are fully integrated into the legislative system of the Republic of Moldova, which makes us consider that it is one of the first steps towards the integration of the Republic of Moldova into the EU regarding the environmental legislation.

Among the goals that the EU sets for itself and for each state that intends to become a member state is that every state strives to have a high level of environmental protection and improvement. Consequently, the development of the environmental legislation of the Republic of Moldova in the current state should take place precisely in the light of the European integration processes.

Methods and materials used. The

Rezultate obținute și discuții. Principiile generale pe care ar trebui să se bazeze, printre altele, reglementarea relațiilor de punere în aplicare a politicii de mediu a UE sunt incluse în Tratatul UE, Tratatul de funcționarea UE, Carta Drepturilor Fundamentale și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și a directivelor UE. O astfel de gamă largă de obligații contractuale ajută la asigurarea unui echilibru între fundamentele economice ale dezvoltării UE și protecția mediului natural. Pentru RM, este foarte important să se stabilească modele specifice de punere în aplicare a politicilor și practicilor relevante în UE pentru transferul acestora în sistemul juridic național, deoarece problemele legate de legislația de mediu și de dreptul mediului nu sunt doar formele juridice și procedurile legale. Aceasta este în primul rând o chestiune de fond, o întrebare, în multe privințe, a unei alegeri de valoare. În plus, legislația UE în materie de mediu, pe lângă principiile de bază ale funcționării ordinii juridice a UE în ansamblul său, are un sistem propriu de obiective, principii, proceduri specifice de luare a deciziilor privind o gamă largă de probleme: poluarea mediului și a climei, gestionarea deșeurilor și substanțelor periculoase pentru mediu, conservarea naturii etc. Un loc important în reglementarea juridică a relațiilor de mediu în UE, împreună cu directivele îl ocupă practica judiciară a Curții Europene de Justiție, care deseori se confruntă cu necesitatea abordării problemelor de mediu, prin completarea și dezvoltarea legislației UE în materie de mediu.

Trebuie remarcat faptul că începutul numărătoarei inverse a momentului formării și dezvoltării dreptului mediului al comunității europene poate fi considerat anul 1968, când Adunarea Generală a ONU a adoptat rezoluția nr.2398, prin care se prevedea convocarea unei conferințe mondiale asupra mediului, care a stat la baza pregătirii primei conferințe mondiale privind mediul.

study was based on researching national and international (EU) environmental laws. The following methods were used: legal, systemic, logical and comparative.

Results obtained and discussions. The general principles, which should be based, inter alia, on the regulation of relations for the implementation of EU environmental policy, are included in the EU Treaty, the Treaty on the Functioning of the EU, the Charter of Fundamental Rights and the European Convention for the Protection of Human Rights and of Fundamental Freedoms as well as EU directives. Such a wide range of contractual obligations helps to ensure a balance between the economic fundamentals of EU development and the protection of the natural environment. For the Republic of Moldova, it is very important to establish specific models for the implementation of the relevant policies and practices in the EU for their transfer to the national legal system, because the issues related to environmental legislation and environmental law are not just legal forms and legal procedures. This is primarily a question of substance, a question, in many respects, of a choice of value. EU environmental law, in addition to the basic principles of the functioning of the EU legal order as a whole, has its own system of objectives, principles, specific decision-making procedures on a wide range of issues: environmental pollution and climate, waste management and environmentally hazardous substances, nature conservation, etc. An important place in the legal regulation of environmental relations in the EU, together with the directives is the judicial practice of the European Court of Justice, which often faces the need to address environmental issues, by supplementing and developing EU environmental law.

It should be noted that the beginning of the inverted counting of the moment of formation and development of the environmental law of the European community can be considered in 1968, where the UN Gener-

Astfel, în urma mai multor pregătiri din partea reprezentanților statelor membre între 5 și 16 iunie 1972 a avut loc conferința ONU privind mediul de la Stockholm [2]. În cadrul conferinței au fost aprobate un număr mare de texte, printre care o declarație generală, adoptate prin aclamații 109 recomandări care au constituit un „Plan de acțiune” și o rezoluție. Declarația de la Stockholm a fost ca o introducere generală în problematica mediului și a cuprins mai multe idei precum: omul este creația și creatorul mediului său; elementul natural și cel pe care omul l-a creat el însuși sunt indispensabile bunăstării și exercitării depline a drepturilor și libertăților sale fundamentale, inclusiv dreptul la viață; protecția și ameliorarea mediului au o importanță majoră pentru bunăstarea populației și dezvoltarea ei etc. Astfel, în anul 1973 și 1977 au fost adoptate primul și cel de-al doilea program comunitar de acțiune pentru mediu, care conține principalele obiective ale politicii comunității europene, printre care, în special, prevenirea poluării, utilizarea redusă a resurselor naturale și a naturii, care pot afecta în mod semnificativ echilibrul ecologic, introducerea principiului „poluatorul plătește”, luarea în considerare a impactului asupra mediului în stadiile incipiente ale luării deciziilor, prevenirea impactului transfrontalier, definirea unui concept pe termen lung al politicii europene de mediu.

Apoi, în anii '70 ai secolului al XX-lea, a fost format conceptul european al legislației de mediu și de drept al mediului ca un rezultat indirect al compromisului celor două abordări, la prima vedere, incompatibile între ele. Una dintre aceste abordări se bazează pe indicatori obiectivi, care la rândul lor se bazează pe criterii științifice pentru starea de conservare a naturii, praguri de poluare, abordare ecosistemică, randamente durabile, capturi totale admisibile etc. Aceste criterii sunt îndreptate spre protejarea biosferei ca atare și se formează pe baza unei analize științifice a tipurilor de risc ecologic. O astfel de abordare științifică este în contradicție

al Assembly adopted resolution on the basis of the preparation of the first world environmental conference. Thus, following several preparations by the representatives of the Member States between 5 and 16 June 1972, the UN conference on the environment in Stockholm was held [2]. At the conference, a large number of texts were approved, among which a general statement, adopted by the acclamation of 109 recommendations which constituted an “Action Plan” and a resolution. The Stockholm Declaration was a general introduction to environmental issues and included several ideas such as: man is the creation and creator of his environment; the natural element and the one that man has created himself are indispensable to the well-being and full exercise of his fundamental rights and freedoms, including the right to life; environmental protection and improvement are of major importance for the welfare of the population and its development, etc. Thus, in 1973 and 1977, the first and the second Community Action Program for the environment were adopted, which contains the main objectives of the European Community policy, among which, in particular, the prevention of pollution, the reduced use of natural resources and nature, which can significantly affect the ecological balance, the introduction of the “polluter pays” principle, the environmental impact taking into account in the early stages of decision making, the prevention of cross-border impact, the definition of a long-term concept of European environmental policy.

Then, in the 1970s of the 20th century, the European concept of environmental legislation and environmental law was formed as an indirect result of the compromise of the two approaches, at first glance, incompatible with each other. One of these approaches is based on objective indicators, which in turn are based on scientific criteria for the state of nature conservation, pollution thresholds, ecosystem approach, sustainable yields, total allowable catches, etc. These criteria are

cu viziunea subiectivă a relației dintre om-nire și mediu, conform căreia accentul de bază se pune pe măsurarea calității vieții. În consecință, anumite aspecte ale mediului ar trebui protejate nu datorită rolului pe care îl joacă în ecosistem, ci având în vedere rolul lor în viața umană sau valoarea lor economică. Prin urmare, protecția biosferei este dependentă de interesele umanității. Echilibrarea intereselor sociale, economice și de mediu devin un element al conceptului de dezvoltare durabilă și servește drept fundament al politicii europene.

După conferința de la Stockholm și celelalte evenimente mondiale/europene menționate mai sus, mediul planetei a continuat să se deterioreze. În această situație, s-a căutat o nouă abordare, mai eficientă, care avea să se reflecte într-o concepție diferită asupra problematicii generale a protecției și conservării factorilor naturali.

Trebuie remarcat faptul că legislația UE în materie de mediu la etapa actuală este cuprinzător dezvoltată și avansată, spre deosebire de alte țări dezvoltate economic (China, Japonia, SUA etc.). Poziția comunității reprezintă un punct de referință în domeniul mediului pentru comunitatea globală. Uniunea Europeană operează în limitele acelor competențe care i-au fost conferite de tratatele constitutive. Ele definesc domeniul de aplicare a competențelor sale, precum și domeniile în care UE și statele sale membre au competențe mixte. Astfel, mediul este acel domeniu în care puterile sunt împărțite între statele membre și comunități. În cazul în care în legislația UE lipsesc norme care să reglementeze acțiunile într-un domeniu separat de protecție a mediului, atunci statele membre pot adopta în mod independent acte relevante. Actele juridice ale UE au supremație în domeniile reglementate, ele sunt obligatorii pentru statele membre. Uniunea Europeană este parte la numeroase acorduri și convenții internaționale, competențele de încheiere rezultă din art. 228 al Tratatului de constituire a Comunității Europene[1].

aimed at protecting the biosphere as such and are formed on the basis of a scientific analysis of the types of ecological risk. Such a scientific approach is in contradiction with the subjective view of the relationship between humanity and the environment, according to which the basic emphasis is placed on measuring the quality of life. As a result, certain aspects of the environment should be protected not because of the role they play in the ecosystem, but because of their role in human life or their economic value. Consequently, the protection of the biosphere is dependent on the interests of humanity. Balancing social, economic and environmental interests become an element of the concept of sustainable development and serve as the basis of European policy.

Following the Stockholm conference and the other world / European events mentioned above, the planet's environment continued to deteriorate. In this situation, a new, more efficient approach was sought, which would be reflected in a different conception on the general issue of the protection and conservation of natural factors.

It should be noted that EU environmental law at the present stage is comprehensively developed and advanced, unlike other economically developed countries (China, Japan, USA, etc.). The position of the community represents a reference point in the environment for the global community. The European Union operates within the limits of those powers conferred on it by the constituent treaties. They define the application domain of its competences and the areas in which the EU and its Member States have mixed competences. Thus, the environment is that area in which powers are shared between the Member States and communities. If, in EU law, rules governing actions in a separate area of environmental protection are lacking, then Member States can independently adopt relevant acts. EU legal acts have supremacy in the regulated areas, they are mandatory for the Member States. The

Cerință pentru acțiunea directă a normelor tratatului internațional sunt claritatea și calitatea formulării, nu este necesară adoptarea unui act special, ci siguranța destinatarului.

Reglementările juridice ale UE în general și reglementările juridice de mediu (ecologice) în special, care obligă statele membre să adopte măsuri de protecție a mediului, constau în cinci grupuri principale de acte juridice: directive, decizii, regulamente, recomandări și rezoluții. La ele se mai adaugă, de asemenea, numeroase materiale informative publicate, documente de program, care sunt instrumente ponderate în reglementarea politicii de mediu a UE. Trebuie remarcat faptul că directivele sunt principalele și cele mai eficiente tipuri de acte juridice, deoarece obligă statele membre ale UE să aducă în conformitate cu ele sistemele juridice naționale, și anume să le modifice sau să le completeze în conformitate cu directivele adoptate într-o anumită perioadă. Acestea cuprind astfel de probleme ca: monitorizarea nivelurilor de poluare și evaluarea stării mediului; sistemul informatic despre starea mediului; combaterea poluării aerului, solului și a apei la nivel local, regional și transfrontalier; producția și utilizarea de energie durabilă, eficientă și ecologică; securitatea întreprinderilor; reducerea volumului, reciclarea și eliminarea în siguranță a deșeurilor; protejarea pădurilor; conservarea diversității biologice, utilizarea rațională a resurselor biologice și gestionarea acestora; aplicarea pârghiilor economice și financiare; schimbările climatice globale; educația și formarea în domeniul mediului (ecologic) etc.

În stadiul actual al procesului de integrare europeană, principalul punct de referință este acordul de asociere dintre RM și Uniunea Europeană realizat prin prisma unui plan de acțiuni UE-RM. Implementarea Planului de Acțiuni va avansa semnificativ ajustarea legislației, normelor și standardelor R. Moldova la cele ale Uniunii Europene. În acest context, Planul de Acțiuni va construi o bază solidă pentru integrarea economică

European Union is a party to numerous international agreements and conventions, the powers of conclusion resulting from art.228 of the Establishing Treaty of the European Community [1]. Requirement for direct action of the rules of the international treaty is clarity and quality of formulation, it is not necessary to adopt a special act but the safety (certainty) of the recipient is important.

EU legal regulations in general and environmental legal regulations in particular, which oblige Member States to adopt environmental protection measures, consist of five main groups of legal acts: directives, decisions, regulations, recommendations and resolutions. There are also numerous published informative materials, program documents, which are weighted instruments in the regulation of EU environmental policy. It should be noted that directives are the main and most effective types of legal acts, as they force EU Member States to bring them into line with national legal systems, namely to amend or supplement them in accordance with directives adopted in a particular law period. These include such problems as: monitoring of pollution levels and assessing the state of the environment; the computer system regarding the state of the environment; combating air, soil and water pollution at local, regional and cross-border levels; the production and use of sustainable, efficient and environmentally friendly energy; business security; volume reduction, recycling and safe disposal of waste; forest protection; conservation of biological diversity, rational use of biological resources and their management; the application of economic and financial levers; global climate change; environmental education and training (ecological), etc.

At the current stage of the European integration process, the main reference point is the association agreement between the Republic of Moldova and the European Union, realized through the perspective of an EU-Moldova action plan. The implementa-

bazată pe adoptarea și implementarea regulilor și reglementărilor economice și comerciale, având potențialul să sporească comerțul, investițiile. Mai mult ca atât, el va ajuta la elaborarea și implementarea politicilor și măsurilor vizând promovarea creșterii economice și coeziunii sociale, reducerea sărăciei și *protejarea mediului*, contribuind astfel la obiectivul pe termen lung al dezvoltării durabile [3].

În general, cea parte a acordului de asociere care se referă la legislația de mediu acoperă o gamă largă de probleme de mediu. Printre acestea, de o mare importanță sunt considerate directivele privind prevenirea și controlul cuprinzător al poluării cu deșeuri, calitatea apei, tratarea apelor reziduale (uzate) urbane și altele. Acordul definește principalele direcții de dezvoltare a cooperării bilaterale dintre RM și UE în domeniul protecției mediului și include, printre altele, schimbările climatice, managementul mediului, calitatea aerului și apei, deșeurile, protecția mediului, poluarea și substanțele chimice, modificările genetice, poluarea fonică, protecția civilă a populației, taxele de mediu etc.

La 30 decembrie 2016, Guvernul RM aprobă Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019 [4]. Prin acest plan RM a armonizat legislația RM la legislația UE în domeniul protecției mediului. Astfel, în art.86 capitolul 16 al planului respectiv se menționează că părțile RM-UE își dezvoltă și își consolidează cooperarea în chestiuni legate de mediu, contribuind astfel la obiectivul pe termen lung privind dezvoltarea durabilă și ecologizarea economiei. Se prevede că protecția sporită a mediului va aduce beneficii cetățenilor și întreprinderilor din UE și din Republica Moldova, inclusiv prin îmbunătățirea sănătății publice, prin conservarea resurselor naturale, prin sporirea eficienței economice și ecologice, prin integrarea mediului în alte domenii de politică, precum și prin utilizarea

tion of the Action Plan will significantly advance the adjustment of the laws, norms and standards of Moldova to those of the European Union. In this context, the Action Plan will build a solid foundation for economic integration based on the adoption and implementation of economic and commercial rules and regulations, with the potential to increase trade, investments. Moreover, it will help to develop and implement policies and measures aimed at promoting economic growth and social cohesion, reducing poverty and protecting the environment, thus contributing to the long-term objective of sustainable development [3].

In general, that part of the association agreement that refers to environmental legislation covers a wide range of environmental issues. Among them, of great importance, are the directives on comprehensive pollution prevention and control, on water quality, on the treatment of (waste) urban and other waste water. The agreement defines the main directions for the development of bilateral cooperation between the Republic of Moldova and the EU in the field of environmental protection and includes, but is not limited to, climate change, environmental management, air and water quality, waste, environmental protection, pollution and chemicals, genetic changes, noise pollution, civil protection of the population, environmental taxes, etc.

On December 30, 2016, the Government of Moldova approved the National Action Plan for the implementation of the Association Agreement Republic of Moldova-European Union for the period 2017-2019 [4]. Through this plan Moldova has harmonized the legislation of the Republic of Moldova with the EU legislation in the field of environmental protection. Thus, in art.86 chapter 16 of the respective plan it is mentioned that the Moldovan-EU parties develop and strengthen their cooperation on environmental issues, thus contributing to the long-term objectives on sustainable development and greening the economy. Increased

de tehnologii moderne, mai curate, care să contribuie la modele de producție mai sustenabile. După cum observăm, îndeplinirea acestor obligații juridice internaționale a RM are loc prin cooperare. Cooperarea vizează conservarea, protejarea, îmbunătățirea și reabilitarea calității mediului, protecția sănătății umane, utilizarea durabilă a resurselor naturale și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a aborda problemele legate de mediu la nivel regional sau global, inclusiv în următoarele domenii: (a) guvernanta în materie de mediu și aspecte orizontale, inclusiv o evaluare a impactului asupra mediului și o evaluare strategică de mediu, educația și formarea, răspunderea pentru daune aduse mediului, combaterea infracțiunilor împotriva mediului, cooperarea transfrontalieră, accesul la informații în materie de mediu, la procesele de luare a deciziilor și la procedurile de control administrativ și judiciar eficiente; (b) calitatea aerului; (c) calitatea apei și gestionarea resurselor de apă, inclusiv gestionarea riscurilor de inundații, deficitul de apă și seceta; (d) gestionarea deșeurilor și a resurselor, precum și transferul deșeurilor; (e) protejarea naturii, inclusiv conservarea și protecția diversității biologice și peisagistice; (f) poluarea industrială și riscurile industriale; (g) produsele chimice; (h) poluarea fonică; (i) protecția solului; (j) mediul urban și rural; (k) taxele și redevențele de mediu; (l) sistemele de monitorizare și de informare în domeniul mediului; (m) inspecțiile și asigurarea respectării legii; (n) ecoinovarea, inclusiv cele mai bune tehnologii disponibile.

Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de mediu de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XI a acordului de asociere RM-UE în perioada 2017-2019 [4, pct.91 cap.16], și anume:

a) *Guvernarea în domeniul mediului și integrarea politicii de mediu în celelalte politici* (Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie

environmental protection is expected to benefit citizens and businesses in the EU and the Republic of Moldova, including by improving public health, conserving natural resources, increasing economic and ecological efficiency, integrating the environment into other policy areas, and by the use of cleaner modern technologies that contribute to more sustainable production models. As we can see the fulfillment of these international legal obligations of the Republic of Moldova takes place through cooperation. The cooperation aims at preserving, protecting, improving and rehabilitating the quality of the environment, protecting human health, sustainable use of natural resources and promoting measures at international level to address environmental issues at regional or global level, including the following areas: (a) governance in environmental issues and horizontal issues, including environmental impact assessment and strategic environmental assessment, education and training, liability for environmental damage, combating environmental crimes, cross-border cooperation, access to environmental information, decision-making processes and effective administrative and judicial control procedures; (b) air quality; (c) water quality and water resource management, including flood risk management, water shortage and drought; (d) waste and resource management as well as waste transfer; (e) nature protection, including conservation and protection of biological and landscape diversity; (f) industrial pollution and industrial risks; (g) chemicals; (h) noise pollution; (i) soil protection; (j) urban and rural areas; (k) environmental taxes and fees; (l) environmental monitoring and information systems; (m) inspections and enforcement; (n) eco-innovation, including best available technologies.

The Republic of Moldova achieves the approximation of its national environmental legislation to the normative acts of the EU and to the international instruments mentioned in Annex XI of the Moldova-EU asso-

2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului; Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului);

b) *Calitatea aerului* (Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa; Directiva 2004/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și în produsele de refinisare a vehiculelor; Directiva 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici; Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător; Directiva 94/63/CE din 20 decembrie 1994 privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultați din depozitarea carburanților și din distribuția acestora de la terminale la stațiile de distribuție a carburanților);

c) *Calitatea apei și gestionarea resurselor acvatice* (Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei; Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații; Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale; Directiva 98/83/CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind calitatea apei destinate consumului uman; Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole);

d) *Gestionarea deșeurilor și a resurse-*

ciation agreement for the period 2017-2019 [4, point 91 chapter 16], and namely:

a) Governance in the field of the environment and integration of the environmental policy in the other policies (Directive 2011/92 / EU of the European Parliament and of the Council from 13 December 2011 on the evaluation of the effects of certain public and private projects on the environment; Directive 2001/42 / EC of the Parliament Commission and the Council from 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programs on the environment);

b) Air quality (Directive 2008/50 / EC of the European Parliament and of the Council from 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe; Directive 2004/42 / EC of the European Parliament and of the Council from 21 April 2004 on limitation of emissions of volatile organic compounds caused by the use of organic solvents in certain paints and varnishes and in vehicle refinishing products; Directive 2001/81 / EC of the European Parliament and of the Council from 23 October 2001 on national emission ceilings for certain atmospheric pollutants; Directive 2004/107 / EC of the European Parliament and of the Council from 15 December 2004 on arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air; Directive 94/63 / EC from 20 December 1994 on the control of emissions of volatile organic compounds (VOC) resulting from the storage of fuels and their distribution from the terminal at the fuel distribution stations);

c) Water quality and management of aquatic resources (Directive 2000/60 / EC of the European Parliament and of the Council from 23 October 2000 establishing a Community water policy framework; Directive 2007/60 / EC of the European Parliament and of the Council from 23 October 2007 on flood risk assessment and management; Council Directive 91/271 / EEC from 21 May 1991 on the treatment of urban waste water;

lor (Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile; Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșeuri; Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive);

e) *Protecția naturii* (Directiva 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică);

f) *Poluarea industrială și pericolele industriale* (Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării); Directiva 96/82/CE privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase; Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor; Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH).

Tot prin acest plan părțile se angajează, printre altele:

(a) să facă schimb de informații și de experiență;

(b) să pună în aplicare activități comune de cercetare și un schimb de informații privind tehnologiile ecologice;

(c) să planifice gestionarea riscurilor și a accidentelor industriale;

(d) să pună în aplicare activități comune la nivel regional și internațional, inclusiv cu privire la acordurile multilaterale în domeniul mediului ratificate de părți, precum și activități comune în cadrul agențiilor competente, după caz. Părțile acordă o atenție deosebită aspectelor transfrontaliere și cooperării regionale.

Implementarea în acest context este identificată cu crearea la nivel național a

Council Directive 98/83 / EC from 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption; / 676 / EEC from 12 December 1991 on the protection of waters against pollution with nitrates from agricultural sources);

d) Waste and resources management (Directive 2008/98 / EC of the European Parliament and of the Council from 19 November 2008 on waste; Council Directive 1999/31 / EC from 26 April 1999 on landfills; Directive 2006/21 / EC of the European Parliament and of the Council from 15 March 2006 on waste management in the extractive industries);

e) Nature protection (Council Directive 92/43 / EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora);

f) Industrial pollution and industrial hazards (Directive 2010/75 / EU of the European Parliament and of the Council on industrial emissions (integrated pollution prevention and control); Directive 96/82 / EC on the control of major accident risks involving dangerous substances; Regulation (EC) No 1272/2008 of the European Parliament and of the Council from 16 December 2008 on the classification, labeling and packaging of substances and mixtures; Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council from 18 December 2006 on chemical registration, evaluation, authorization and restriction (REACH).

Also through this plan the parties undertake, among others:

(a) to exchange information and experience;

(b) to implement joint research activities and exchange of information on green technologies;

(c) to plan the management of industrial risks and accidents;

(d) to implement joint activities at regional and international level, including on multilateral environmental agreements ratified by the parties, as well as joint activities within the relevant agencies, as appropri-

unui set de condiții prealabile: reglementări juridico-normative instituționale și, într-o anumită măsură, organizatorico-economice, care asigură formularea și implementarea sarcinilor cu privire la implementarea practică a cerințelor stabilite.

Concluzii. În prezent, UE consideră că fiecare stat în parte trebuie să asigure ca legislația sa actuală și viitoare să respecte cât mai mult posibil legislația UE. Rezultatul armonizării este faptul că diferite state au un sistem unic nu numai al principiilor comune, dar și sectoriale de drept, obiective și sarcini comune în politicile externe, un singur mecanism de reglementare juridică a relațiilor publice. În consecință, numai cunoașterea directivelor UE nu este suficientă. În primul rând, legislația UE în materie de mediu trebuie luată în considerare într-un context mai larg de sarcini, obligații și angajamente care vizează asigurarea dezvoltării durabile, a unui nivel ridicat de protecție, a proceselor de integrare, a punerii în aplicare a principiilor generale ale funcționării comunității europene, asigurarea drepturilor fundamentale ale omului. Trebuie remarcat faptul că cercetătorii occidentali subliniază în mod corect faptul că problemele de mediu nu pot fi reduse doar la standardele tehnice, ele sunt strâns legate de problemele drepturilor omului și nu pot fi luate în considerare în lumea modernă în afară de aceasta, într-un aspect pur formal și neutru. Deși doctrina drepturilor omului și teoria dreptului mediului s-au dezvoltat de mult ca și cum în paralel, în zilele noastre se intersectează din ce în ce mai mult. În general, trebuie să plecăm de pe poziția că mediul nu este o abstractizare, este spațiul vieții umane care determină calitatea existenței și starea de sănătate a oamenilor, inclusiv a generațiilor viitoare.

Referințe bibliografice:

ate. The Parties pay particular attention to cross-border issues and regional cooperation.

Implementation in this context is identified with the creation at national level of a set of prerequisites: institutional legal-normative regulations and, to a certain extent, organizational-economic ones, which ensures the formulation and implementation of tasks regarding the practical implementation of the established requirements.

Conclusions. At present, the EU believes that each state must ensure that its current and future legislation complies with EU law as much as possible. The result of the harmonization is the fact that different states have a unique system not only of common principles, but also of sectoral law, common goals and tasks in foreign policies, a single mechanism of legal regulation of public relations. Consequently, only knowledge of EU directives is not sufficient. First and foremost, EU environmental law must be considered in a broader context of tasks, obligations and commitments aimed at ensuring sustainable development, a high level of protection, integration processes, implementation of general principles of the functioning of the European community, ensuring the fundamental human rights. It should be noted that Western researchers rightly point out that environmental issues cannot be reduced only to technical standards, they are closely linked to human rights issues and cannot be considered in the modern world apart from that, in a pure formal and neutral look. Although the doctrine of human rights and the theory of environmental law have developed much as if in parallel, nowadays they are increasingly intersecting. In general, we must start from the position that, the environment is not an abstraction; it is the space of human life that determines the quality of life and the health of people, including future generations.

1. Comunitatea Europeană a fost înființată la Roma sub numele de Comunitatea Economică Europeană (CEE), la data de 25 martie 1957. Constituirea CE a avut la bază Tratatul privind constituirea Comunității Europene, https://ro.wikipedia.org/wiki/Comunitatea_European%C4%83(vizitat 26.05.2019).
2. Conferința ONU privind mediul de la Stockholm, 5-16 iunie 1972, https://www.academia.edu/30605786/Tema_2_Conferin%C8%9Be_interna%C8%9Bionale_privind_protec%C8%9Bia_mediului(vizitat 26.05.2019).
3. Planul de acțiuni UE-Moldova, aprobat prin planul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr.2005 din 22.02.2005. În Tratatul Internațional al Republicii Moldova, 2006, nr.38.
4. Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472 din 30.12.2016. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 103-108.

Despre autor

Marcel BOȘCANEANU,
doctor în drept,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel: 079993182

About author

Marcel BOȘCANEANU,
PhD,
Academy „Stefan cel Mare” of MIA
e-mail: marcel842002@mail.ru
tel: 079993182